

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

Навчально-методичні матеріали
до вивчення дисципліни
«МАКРОЕКОНОМІКА»,

призначені для студентів, які навчаються за програмами підготовки бакалаврів,
за спеціальностями 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування»,
072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 076 «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»

Дніпро НМетАУ 2016

УДК 330

Навчально-методичні матеріали до вивчення дисципліни «Макроекономіка», призначені для студентів, які навчаються за програмою підготовки бакалаврів за спеціальністю 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Укл.: В.В. Білоцерківець. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 45 с.

Укладач:

В.В. Білоцерківець, д.е.н., проф.

Затверджено на засіданні кафедри
політичної економії

Протокол №2 від 6 вересня 2016 р.

Відповідальний за випуск В.М. Тарасевич, д.е.н., проф.

Рецензент: К.Ф. Ковальчук, д.е.н., проф. (НМетАУ)

© НМетАУ,

© Білоцерківець В.В., 2016

Зміст

- 1.Робоча програма з дисципліни «Макроекономіка»
- 2.Тематика індивідуальних завдань з дисципліни «Макроекономіка»
- 3.Питання для підсумкового контролю з дисципліни «Макроекономіка»
- 4.Плани семінарських занять з дисципліни «Макроекономіка»
- 5.Тестові завдання з дисципліни «Макроекономіка»

1. Робоча програма

Напрямок: 6.051	Економіка (ЕК01)
6.071	Облік і оподаткування (ОА01)
6.072	Фінанси, банківська справа та страхування (ФК01)
6.076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (ЕП01)

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті	
		5	6
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	120	60	60
Аудиторні заняття, з них:	56	24	32
Лекції	24	8	16
Лабораторні роботи	0	0	0
Практичні заняття	8	0	8
Семінарські заняття	24	16	8
Самостійна робота, у тому числі при:	64	36	28
підготовці до аудиторних занять	31	18	13
підготовці до модульного контролю	12	6	6
виконанні курсових проектів (робіт)	0	0	0
виконанні індивідуальних завдань	0	0	0
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	21	12	9
Заходи семестрового контролю			екзамен

Характеристика дисципліни

Навчальна дисципліна "Макроекономіка" є нормативною і входить до циклу дисциплін природничо-наукового блоку. **Мета вивчення дисципліни** – формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**: - основні макроекономічні показники та індикатори макроекономічного розвитку; - базові моделі рівноваги; - механізм складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної. **вміти**: - оперувати програмним теоретичним матеріалом; - викладати матеріал логічно і послідовно; - диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання; - аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

Критерії успішності – отримання позитивних оцінок на семінарських заняттях, при виконанні тестових та контрольних робіт. **Засоби діагностики успішності навчання** – комплект завдань для контрольних робіт та тестові завдання.

Зв'язок з іншими дисциплінами – набуті знання і вміння використовуються при вивченні дисциплін "Міжнародна економіка", "Національна економіка", "Соціальна економіка", "Державне регулювання".

Структура дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Шифр змістового модуля	Захід модульного контролю
1	Макроекономіка як наука.		
	<u>Лекції</u>		Контрольна робота (тестування)
	1. Макроекономіка як наука.	2	
	2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	2	
	<u>Семінари</u>		
	1. Макроекономіка як наука.	4	
	2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	4	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Предмет макроекономіки.	3	
2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	3		
Підготовка до аудиторних занять	9		
Підготовка до модульного контролю	3		
Усього:	30		
2	Ринкова система.		
	<u>Лекції</u>		Контрольна робота (тестування)
	1. Ринок праці.	2	
	2. Товарний ринок.	2	
	<u>Семінари</u>		
	1. Ринок праці.	4	
	2. Товарний ринок.	4	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Ринок праці.	3	
2. Товарний ринок.	3		
Підготовка до аудиторних занять	9		
Підготовка до модульного контролю	3		
Усього:	30		
3	Інфляція, споживання та інвестиції.		

		Екзамен
<u>Лекції</u>		
1. Грошовий ринок.	2	
2. Інфляційний механізм.	2	
3. Споживання домогосподарств.	2	
4. Приватні інвестиції.	2	
<u>Практичні роботи</u>		
1. Інфляційний механізм.	2	
2. Споживання домогосподарств.	2	
<u>Семінари</u>		
1. Грошовий ринок.	2	
2. Приватні інвестиції.	2	
<u>Самостійна робота</u>		
<i>Опрацювання розділів програми, які не</i>		
<i>викладаються на лекціях</i>		
1. Грошовий ринок.	3	
Підготовка до аудиторних занять	8	
Підготовка та складання екзамену	3	
Усього:	30	

Економічна активність та макроекономічна роль держави.		
4	<u>Лекції</u>	
	1. Сукупні витрати і ВВП.	2
	2. Економічна динаміка.	2
	3. Держава в системі макроекономічного регулювання.	2
	4. Зовнішньоекономічна діяльність.	2
	<u>Практичні роботи</u>	
	1. Економічна динаміка.	2
	2. Держава в системі макроекономічного регулювання.	2
	<u>Семінари</u>	
	1. Сукупні витрати і ВВП.	2
2. Зовнішньоекономічна діяльність.	2	
<u>Самостійна робота</u>		
<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
1. Економічна динаміка.	3	
2. Держава в системі макроекономічного регулювання.	3	
Підготовка до аудиторних занять	5	
Підготовка та складання екзамену	3	
Усього:	30	
		Екзамен

Зміст дисципліни

Лекційний курс

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Макроекономіка як наука. Предмет макроекономіки. Об'єкти макроекономічного аналізу. Методи макроекономіки. Функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.	2
2	Макроекономічні показники в системі національних	2

	<p>рахунків.</p> <p>Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори операції, рахунків.</p> <p>Основні макроекономічні показники. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий.</p> <p>Номинальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни.</p> <p>Поняття інфляції та її вимірювання. Індекси цін. Інфлювання та дефлювання ВВП.</p>	
3	<p>Ринок праці.</p> <p>Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і ціна на ринку праці. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці. Зайнятість та безробіття. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний ВВП. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття.</p> <p>Державна політика зайнятості населення. Стимулювальна політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між безробіттям та інфляцією в короткостроковому та довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості.</p> <p>Економічна нерівність та політика соціального захисту населення. Крива Лоренца як графічна модель фактичного розподілу доходів. Чинники, що викликають нерівність у доходах.</p>	2
4	<p>Товарний ринок.</p> <p>Економічний кругообіг в умовах чистого ринку. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і підприємствами на ринку ресурсів.</p> <p>Взаємодія між домогосподарствами і підприємствами на ринку продуктів. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу.</p> <p>Сукупний попит. сутність сукупного попиту та його відмінність від одного товарного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на його криву.</p>	2

	<p>Сукупна пропозиція. Сутність сукупної пропозиції. Сукупна пропозиція на основі виробничої функції. Класична модель сукупної пропозиції. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Зміни цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції та їх вплив на їх криву.</p> <p>Сукупний попит – сукупна пропозиція як базова модель економічної рівноваги.</p>	
5	<p>Грошовий ринок.</p> <p>Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Попит та гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Модель грошового ринку в короткостроковому та довгостроковому періодах. Рівняння М.Фрідмена.</p> <p>Банківська система та грошова пропозиція. Основні функції комерційних банків. Банківські резерви. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошові пропозиція.</p> <p>Грошово-кредитне регулювання економіки. Монетаристська теорія як теоретична база монетарної політики. Кількісне рівняння як концептуальна основа монетаристської теорії. Передатний механізм монетарної політики. Основні методи монетарної політики. Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція.</p>	2
6	<p>Інфляційний механізм.</p> <p>Модель “сукупний попит – сукупна пропозиція” та інфляційний процес. Інфляційна нерівновага товарного ринку і типи інфляції.</p> <p>Відкрита інфляція: вимірювання і економічні наслідки.</p> <p>Механізм відкритої інфляції: адаптивні інфляційні очікування, інфляція попиту, інфляція витрат.</p> <p>Пригноблена інфляція: вимірювання і економічні наслідки.</p> <p>Механізм пригнобленої інфляції: тотальний адміністративний контроль над цінами, дефіцитні очікування.</p> <p>Стагфляція. Гіперінфляція.</p> <p>Чинники інфляції: монетарний, фіскальний, зовнішньоекономічний, монополізм, мілітаризм.</p> <p>Антиінфляційна політика. Стратегія і тактика. Інструменти</p>	2

	антиінфляційної політики.	
7	<p>Споживання домогосподарств.</p> <p>Короткострокова функція споживання. Споживання як функція після податкового доходу. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Графік споживання. Графік заощаджень. Довгострокова функція споживання. Гіпотеза життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу.</p>	2
8	<p>Приватні інвестиції.</p> <p>Інвестиційна функція. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткова ставка. Відсоткова ставка і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту. Мультиплікатор інвестицій. Сутність мультиплікатора. Таблична модель мультиплікатора. Модель простого мультиплікатора. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на мультиплікативний ефект. Модель акселератора. Індуційовані інвестиції. Модель взаємодії мультиплікатора і акселератора.</p>	2
9	<p>Сукупні витрати і ВВП.</p> <p>Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу „видатки-випуск”. Фактичні та заплановані видатки. Модель „кейнсіанський хрест”. Визначення рівноважного ВВП за методом „вилучення-ін`екції”. Система вилучень та ін`екцій в економічному кругообігу. „Заощадження - інвестицій” як спрощена модель економічної рівноваги. Заплановані та незаплановані інвестиції. Ринок позичкового капіталу та його роль в забезпеченні рівноваги між заощадженнями та інвестиціями. Сукупні видатки і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розвитку. Інфляційний розвиток як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.</p>	2
10	Економічна динаміка.	2

	<p>Економічні коливання. Циклічні і нециклічні коливання. Види циклічних коливань. Економічний (діловий) цикл: зміст, структура, індикатори.</p> <p>Модель ділового циклу на основі механізму мультиплікатора-акселератора. Інтерпретації ділового циклу: теорія Р.Фріша і теорія Д.Хікса. Модель реального економічного циклу.</p> <p>Економічне зростання: зміст, фактори, вимірювання.</p> <p>Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання.</p> <p>Залишок Солоу. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей.</p> <p>Модель економічного зростання Солоу. Основні передумови моделі. Вплив запасу капіталу на економічне зростання. „Золоте правило” нагромадження як критерій максимізації рівня споживання.</p>	
11	<p>Держава в системі макроекономічного регулювання.</p> <p>Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Критика кейнсіанцями класичного положення про державне невтручання в економіку. Основні положення кейнсіанської теорії про вплив держави на економіку. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб`єктами економічного кругообігу.</p> <p>Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті видатки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом „видатки-випуск”. Державні та національні заощадження. Модель економічної рівноваги за методом „вилучення-ін`єції”.</p> <p>Дискреційна фіскальна політика. Стимулювальна та стримуюча фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків.</p> <p>Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету.</p> <p>Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою.</p> <p>Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделі „сукупний попит –</p>	2

	сукупна пропозиція”. Вплив зниження податків на ВВП. Згідно з теорією економіки пропозиції. Наслідки стимулювальної податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету. Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет.	
12	Зовнішньоекономічна діяльність. Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій та його зміст. Сутність та роль автономної статті „Помилки та упущення”. Резервні активи як регулятивна стаття платіжного балансу. Модель платіжного балансу. Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування. Односторонній та багатосторонній валютний курс. Номінальний та реальний валютний курс. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Валютні системи в розвитку. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Частий експорт як компонент сукупних видатків. Гранична схильність до імпорту та складний мультиплікатор. Вплив частого експорту на ВВП.	2

Практичні заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Інфляційний механізм. 1. Інфляція, її типи, вимірювання і економічні наслідки. 2. Стагфляція, гіперінфляція та чинники інфляції. 3. Антиінфляційна політика: стратегія, тактика, інструменти.	2
2	Споживання домогосподарств. 1. Короткострокова функція споживання. 2. Довгострокова функція споживання.	2
3	Економічна динаміка. 1. Економічний цикл: зміст, структура, індикатори. 2. Економічне зростання: зміст, фактори, вимірювання. 3. Кейнсіанські та неокласичні моделі економічної динаміки.	2
4	Держава в системі макроекономічного регулювання.	2

	<p>1. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки.</p> <p>2. Фіскальна політика.</p> <p>3. Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет.</p>	
--	---	--

Семінарські заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	<p>Макроекономіка як наука.</p> <p>1. Предмет макроекономіки.</p> <p>2. Методи та функції макроекономіки.</p> <p>3. Макроекономіка та економічна політика.</p>	4
2	<p>Макроекономічні показники в системі національних рахунків.</p> <p>1. Система національних рахунків.</p> <p>2. Основні макроекономічні показники.</p> <p>3. Методи обчислення ВВП.</p> <p>4. Номінальний та реальний ВВП.</p>	4
3	<p>Ринок праці.</p> <p>1. Ринок праці та механізм його функціонування.</p> <p>2. Класична та кейнсіанська теорії ринку праці.</p> <p>3. Зайнятість та безробіття.</p> <p>4. Економічна нерівність та політика соціального захисту населення.</p>	4
4	<p>Товарний ринок.</p> <p>1. Економічний кругообіг в умовах чистого ринку.</p> <p>2. Сукупний попит та крива сукупного попиту.</p> <p>3. Сукупна пропозиція та крива сукупної пропозиції.</p> <p>4. Сукупний попит – сукупна пропозиція як базова модель економічної рівноваги.</p>	4
5	<p>Грошовий ринок.</p> <p>1. Механізм функціонування грошового ринку.</p> <p>2. Банківська система та грошова пропозиція.</p> <p>3. Механізм монетарної політики та її основні методи.</p>	2

6	Приватні інвестиції. 1. Інвестиційна функція. Роль інвестицій в економіці. 2. Модель взаємодії інвестиційного мультиплікатора і акселератора.	2
7	Сукупні витрати і ВВП. 1. Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Моделі „видатки-випуск” та „вилучення-ін`екції”. 2. Сукупні видатки і потенційний ВВП, рецесійний та інфляційний розриви.	2
8	Зовнішньоекономічна діяльність. 1. Платіжний баланс. 2. Валютний курс. 3. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки.	2

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Предмет макроекономіки. Цілі та інструменти економічної політики.	3
2	Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Особистий та післяподатковий дохід. Макроекономічні показники на чистій основі.	3
3	Ринок праці. Бідність та прожитковий мінімум. Державна система соціального захисту населення: соціальні гарантії, соціальна допомога, соціальне страхування.	3
4	Товарний ринок. Довгострокова та короткострокова рівновага. Збурення сукупного попиту та механізм відновлення рівноваги. Збурення сукупної пропозиції та механізм відновлення рівноваги.	3
5	Грошовий ринок.	3

	<p>Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння. Обґрунтування кривої LM та її рівняння. Модель IS-LM як аналітичний засіб економічної політики.</p>	
6	<p>Економічна динаміка.</p> <p>Вплив приросту населення на економічне зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Висновки моделі Солоу.</p> <p>Альтернативні моделі економічного зростання.</p>	3
7	<p>Держава в системі макроекономічного регулювання.</p> <p>Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості.</p> <p>Суперечність між стабілізаційною та бюджетною функціями фіскальної політики. Концепції збалансування державного бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Державний борг та ефект витіснення. Емісійне фіксування бюджетного дефіциту та інфляція.</p>	3

Рекомендована література

Основна:

- 1.Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Макроекономіка. Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2002.
- 2.Базилінська О.Я. Макроекономіка: Навчальний посібник для вузів. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
- 3.Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича, - К: Центр навчальної літератури, 2006.
- 4.Економічна теорія. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. - К.: Знання, 2012.
- 5.Круш П.В., Тульчинська С.О. Макроекономіка: Навчальний посібник для вузів. - К: Центр навчальної літератури, 2005.
- 6.Кузик О.В. Макроекономіка: Навчальний посібник для вузів.- Л.: Інтеллект – Захід, 2007.
- 7.Макроекономіка: Навчальний посібник для вузів / І.І. Вініченко, О.В. Гончаренко, Н.В. Даций, С.О. Корецька. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
- 8.Макроекономіка / В.М. Тарасевич, В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня та інш. - Ч. I. - Д.: НМетАУ, 2012.
9. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни "Макроекономіка" для студентів напрямів 6.030502 - економічна кібернетика, 6.030504 - економіка підприємства, 6.030508 - фінанси і кредит, 6.030509 - облік і аудит. - Д.: НМетАУ, 2015.

10.Панчишин С.М., Макроекономіка: Навчальний посібник для вузів. – 3-те стер. – К.: Либідь, 2005.

Додаткова:

11.Бутук О.І. Макроекономіка: Тренінг-курс: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007.

12.Карпінський Б.А., Карпінська О.Б. Макроекономіка: зростання і сталий розвиток: Навчальний посібник для вузів. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2006.

Укладачі:

д.е.н., проф.

В.В. Білоцерківець

Завідувач кафедри політичної економії:

д.е.н., проф.

В.М.Тарасевич

Програму затверджено на засіданні НМК за напрямом 6.051 - "Економіка"

протокол № _____ від \ " _____ \ " _____ року

Голова НМК за напрямом:

к.е.н., доц.

Л.М.Бандоріна

Програму затверджено на засіданні НМК за напрямом 6.071 - " Облік і оподаткування "

Голова НМК за напрямом:

к.т.н., доц.

В.Д.Зелікман

Програму затверджено на засіданні НМК за напрямом 6.072 - "Фінанси, банківська справа та страхування "

Голова НМК за напрямом:

к.е.н., доц.

І.Г.Сокиринська

Програму затверджено на засіданні НМК за напрямом 6.076 - "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

Голова НМК за напрямом:

д.е.н., проф.

С.Б.Довбня

Узгоджено:

Начальник навчального відділу:

В.В.Туріщев

2. ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ з дисципліни “Макроекономіка”

1. Альтернативні погляди на причини інфляції.
2. Аргументація моделі К.Ерроу.
3. Аргументація моделі П.Ромера.
4. Аргументація новітніх моделей економічного зростання.
5. Банківська система України.
6. Безробіття: погляд класиків та кейнсіанців.
7. Безробіття: українська специфіка.
8. Бюджетний дефіцит та джерела його покриття.
9. Валютний курс та його види.
10. ВВП та ВВП: порівняльна характеристика на прикладі України.
11. Види інфляції та її наслідки.
12. Використання моделі акселератора-мультиплікатора в Україні.
13. Використання моделі макроекономічного кругообігу в Україні.
14. Використання моделі Солоу в Україні.
15. Виробнича функція та її макроекономічна трансформація.
16. Вплив сукупних видатків на рівноважний ВВП в Україні.
17. Впровадження СНР в Україні.
18. Втрати економіки від циклічного безробіття.
19. Грошова пропозиція та грошові агрегати.
20. Грошовий та банківський мультиплікатор в Україні.
21. Державна політика зайнятості в Україні.
22. Державне регулювання в концепціях неоконсерватизму.
23. Дефлятор, інфлятор ВВП, індекси цін та їх відмінності.
24. Дискреційна фіскальна політика в Україні.
25. Дія ефекту “храповика” в Україні.
26. Дія ефекту витіснення в Україні.
27. Довгострокові цикли: Сутність моделей Гольдштайна, Шумпетера, Переса-Переса.
28. Другий етап розвитку макроекономічної науки.
29. Економічна нерівність та політика соціального захисту в Україні.
30. Економічна політика та її макроекономічні засади.

31. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих потужностей.
32. Екстернальні теорії економічного циклу.
33. Заходи фіскальної політики, орієнтованої на пропозицію.
34. Зв'язок між валютним курсом та платіжним балансом.
35. Зв'язок між ставкою відсотку та платіжним балансом.
36. Інвестиції та інвестиційний попит в Україні.
37. Інвестиційний мультиплікатор в Україні.
38. Індекс людського розвитку та чистого економічного добробуту.
39. Інтернальні теорії економічного циклу.
40. Інфляція та безробіття: крива Філіпса та Солоу-Самуельсона у короткостроковому та довгостроковому періодах.
41. Кейнсіанська функція споживання в Україні (1997-2012 р.).
42. Кейнсіанський погляд на економічну роль держави.
43. Кейнсіанські моделі економічного зростання.
44. Класична і кейнсіанська теорія ринку праці.
45. Концепції збалансування державного бюджету.
46. Короткострокова та довгострокова рівновага на грошовому ринку.
47. Крива Лафера та точки оптимальної консолідованої ставки оподаткування в Україні.
48. Крива Лоренца в Україні (динаміка протягом 1995-2004 рр.).
49. Методи макроекономіки і їх розвиток.
50. Методи обчислення ВВП та подвійний рахунок.
51. Моделі споживання Фішера та Модільяні.
52. Модель "вилучення - ін'єкції".
53. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики.
54. Модель IS-LM та її використання в Україні.
55. Модель Мандела-Флемінга.
56. Монетарна політика в Україні та її інструменти.
57. Мультиплікатор збалансованого бюджету.
58. Недискреційна фіскальна політика в Україні.
59. Перший етап розвитку макроекономічної науки.
60. Платіжний баланс України.
61. Позитивна селекція та моральні ризики: українська специфіка.
62. Політика "дешевих" та "дорогих" грошей.

63. Попит на грошовому ринку.
64. Предмет мікроекономіки та макроекономіки.
65. Причини та основні види циклічних коливань.
66. Проблеми визначення номінального та реального ВВП.
67. Проблеми використання основних макроекономічних показників.
68. Проблеми застосування індексу стійкого економічного добробуту (Index of Sustainable Economic Welfare — ISEW).
69. Рецесійний та інфляційний розриви на прикладі України.
70. Ринок праці в Україні та механізм його функціонування.
71. Розвиток системи національного рахівництва
72. СНР та БНГ: порівняльна характеристика.
73. Споживання та заощадження: короткостроковий та довгостроковий періоди.
74. Третій етап розвитку макроекономічної науки.
75. Фактори економічного зростання.
76. Формування сукупного попиту та його фактори в Україні.
77. Формування сукупної пропозиції та її фактори в Україні.

3. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

1. Основні етапи розвитку макроекономічної науки.
2. Предмет і методи макроекономіки.
3. Макроекономіка і економічна політика.
4. Система національного рахівництва: сутність та принципи побудови.
5. ВВП та ВНП: порівняльна характеристика.
6. Методи обчислення ВВП.
7. Основні макроекономічні показники та взаємозв'язки між ними.
8. Номінальний та реальний ВВП.
9. Дефлятор ВВП та індекси цін.
10. Сутність та структура економічного циклу.
11. Причини та основні види циклічних коливань.
12. Безробіття: сутність, причини, види.
13. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття.
14. Інфляція та її наслідки.
15. Альтернативні погляди на причини інфляції.
16. Інфляція та безробіття: взаємозв'язки у короткостроковому та довгостроковому періодах.
17. Модель макроекономічного кругообігу доходів та ресурсів.
18. Сукупний попит.
19. Сукупна пропозиція.
20. Макроекономічна рівновага в моделі “сукупний попит – сукупна пропозиція”.
21. Споживання та заощадження: короткостроковий та довгостроковий періоди.
22. Кейнсіанська функція споживання.
23. Інвестиції та інвестиційний попит.
24. Інвестиційний мультиплікатор.
25. Сукупні видатки та рівноважний ВВП.
26. Модель “вилучення - ін'єкції”.
27. Рецесійний та інфляційний розриви.

28. Кейнсіанський погляд на економічну роль держави.
29. Держава в теоретичних концепціях неоконсерватизму.
30. Роль і функції держави в перехідній економіці.
31. Вплив держави на макроекономічну рівновагу. Модифікація моделей “вилучення – ін’єкції”, “сукупні доходи – сукупні витрати”.
32. Дискреційна фіскальна політика.
33. Мультиплікатор збалансованого бюджету.
34. Автоматична фіскальна політика.
35. Фіскальна політика, орієнтована на пропозицію. Крива Лафера.
36. Податковий мультиплікатор та мультиплікатор державних витрат.
37. Бюджетний дефіцит та джерела його покриття. Ефект витіснення.
38. Концепції збалансування державного бюджету.
39. Оптимізація оподаткування
40. Попит на грошовому ринку.
41. Грошова пропозиція та грошові агрегати.
42. Рівновага на грошовому ринку
43. Банківська система: структура та функції.
44. Грошовий мультиплікатор.
45. Монетарна політика та її інструменти.
46. Політика “дешевих” та “дорогих” грошей.
47. Платіжний баланс.
48. Валютний курс та його види.
49. Зв’язок між валютним курсом та платіжним балансом.
50. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки.
51. Ринок праці та механізм його функціонування.
52. Класична і кейнсіанська теорія ринку праці.
53. Державна соціальна політика.
54. Економічна нерівність. Крива Лоренца.
55. Економічне зростання та його фактори.
56. Виробнича функція та її макроекономічна трансформація.
57. Модель Солоу.
58. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих потужностей.
59. Кейнсіанські моделі економічного зростання.

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Макроекономіка як наука

ПЛАН

1. Предмет макроекономіки.
2. Методи макроекономіки.
3. Функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

Література

1. Базилевич В., Базилевич К, Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник/ За ред. В. Д. Базилевича.-К.: Знання, 2004.-С. 17-67.
2. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 266-268.
3. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т. I. – М.: Республика, 1992.-С. 18-27.
4. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд-во МГУ, 1994.-С. 41-52.
5. Сакс Дж. Д., Ларрен Ф. Ф. Макроэкономика. Глобальный подход: Пер. с англ. – М.: Дело, 1996.-С. 20-38.
6. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: “Дело ЛТД”, 1993.-С 2-3, 12-13.
7. Эклунд К. Эффективная экономика – шведская модель. – М.: Экономика, 1991.-С. 21-28.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

ПЛАН

1. Система національних рахунків: зміст, принципи, структура.
2. Основні макроекономічні показники. Валовий внутрішній продукт (ВВП): структура, методи обчислення.
3. Номінальний та реальний ВВП. Індекси цін. Інфліювання та дефлюювання ВВП.

Література

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка: Навч. посібник.- К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 1995.- С. 4-22.
2. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004,- С. 69-126.
3. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 286-297.
4. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т. I. – М.: Республика, 1992.-С. 132-154
5. Методология исчисления национальных счетов //Вестник статистики. – 1991. - №№6-10.
6. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд-во МГУ, 1994.-С. 62-83, 283-292.
7. Сакс Дж. Д., Ларрен Ф. Ф. Макроэкономика. Глобальный подход: Пер. с англ.. – М.: Дело, 1996.-С. 39-59.
8. Эклунд К. Эффективная экономика – шведская модель. – М.: Экономика, 1991.-С. 90-111.

Тема 3. Ринок праці

ПЛАН

1. Ринок праці та механізм його функціонування: альтернативні теоретичні підходи.
2. Зайнятість та безробіття. Вимірювання безробіття. Види безробіття. Повна і неповна зайнятість. Закон Ойкена.
3. Державна політика зайнятості населення. Крива Філіпса і висновки для політики зайнятості.
4. Економічна нерівність та політика соціального захисту населення. Крива Лоренця. Бідність та прожитковий мінімум. Інструменти соціального захисту населення.

Література

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка: Навч. посібник.- К.: Київ, держ. торг.-екон. ун-т, 1995.-С. 29-36.
2. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник/ За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004.- С. 491-528.

3. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 298-308.
4. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Антология экономической классики. Предисловие, составление И. А. Столярова. – М.: “ЭКОНОВ”, “Ключ”, 1991. Гл.22.
5. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т. I. – М.: Республика, 1992.-С. 157 – 175, 194 – 201, 336 – 361.
6. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд – во МГУ, 1994.-С. 199 - 230.
7. Сакс Дж. Д., Ларрен Ф.Ф. Макроэкономика. Глобальный подход: Пер. с англ.. – М.: Дело, 1996.-С. 521 – 556, 786 – 820.
8. Эклунд К. Эффективная экономика – шведская модель. – М.: Экономика, 1991.-С. 205 – 245, 246 – 271.

Тема 4. Товарний ринок

ПЛАН

1. Економічний кругообіг в умовах закритої приватної економіки. Структура моделі економічного кругообігу.
2. Сукупний попит: зміст, цінові та нецінові фактори.
3. Сукупна пропозиція: зміст, цінові та нецінові фактори.
4. Макроекономічна рівновага: модель “сукупний попит – сукупна пропозиція”. Механізм відновлення макроекономічної рівноваги.

Література

1. Базилевич В, Д. Макроекономіка: Навч. посібник.-- К.: КДТЕУ, 1995.-С. 22-29.
2. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004,- С. 130-208.
3. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 273-285.
4. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Антология экономической классики. Предисловие, составление И. А. Столярова. – М.: “ЭКОНОВ”, “Ключ”, 1991. Гл.3.
5. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т. I. – М.: Республика, 1992.-С. 57-59,175-194.

6. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд – во МГУ, 1994.-С. 58-62,93-96,337-350.
7. Сакс Дж. Д., Ларрен Ф.Ф. Макроэкономика. Глобальный подход: Пер. с англ.. – М.: Дело, 1996.-С. 65-95.
8. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: “Дело ЛТД”, 1993.-С. 415-418, 567-569, 573-577.
9. Эклунд К. Эффективная экономика – шведская модель. – М.: Экономика, 1991.-С. 53 - 63.

Тема 5. Грошовий ринок

ПЛАН

1. Грошовий ринок та механізм його функціонування. Пропозиція грошей та грошові агрегати. Загальний попит на гроші. Рівновага ринку грошей.
2. Банківська система та грошова пропозиція. Основні функції комерційного банку. Банківські резерви. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошовий мультиплікатор.
3. Грошово-кредитне регулювання економіки. Монетаризм, як теоретична база монетарної політики. Монетарна політика і методи її впливу на економіку.
4. Модель IS-LM: зміст, призначення.

Література

1. Агапова Т. А., Серегина С. Ф. Макроэкономика: Учебник.- М: МГУ. Изд-во «Дело и Сервис», 2000.- С. 155-172.
2. Базилевич В. Д. Макроекономіка: Навч. посібник,- К.: Київ. держ.торг.-екон, ун-т, 1995.-С. 66-75.
3. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка; Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004,- С. 623-685.
4. Гальчинський А. С. Сучасна валютна система.- К.: 1-ІВРА, 1993.-96 с.
5. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика.- М.: Республика, 1992.-С. 282-312.
6. Макроэкономика / Под ред. Л. С. Тарасевича- СПб.: Экономическая школа, 1994.-С. 259-264.

7. Мікроекономіка і макроекономіка: Підр. за заг. ред. С. Будаговської. К.: Основи, 1998.-С. 321-343.
8. Общая экономическая теория (политэкономия): Учебник / Под общ. ред. акад. В. И. Видяпина, акад. Г. П. Журавлевой.- М.: ПРОМО-Медиа, 1995.- С. 473-483.
10. Савченко А. Г., Пухтаєвич Г. О., Тітьонко О. М. Макроекономіка: Підручник.-К.: Либідь, 1999.-С. 194-218.
11. Сакс Дж. Д., Ларрен Ф. Б. Макроэкономика. Глобальный подход: Пер. с англ.- М.: Дело, 1996.- С. 324-363.
12. Фишер С, Дорнбуш Р., Шмалензи Д. Экономика,- М.: Дело, 1993.- С. 480-508.

Тема 6. Інфляційний механізм

ПЛАН

1. Інфляція: вимірювання, типи, чинники, економічні наслідки. Механізм відкритої інфляції. Механізм пригнобленої інфляції.
2. антиінфляційна політика: стратегія і тактика. Інструменти антиінфляційної політики.

Література

1. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004.- С. 457-479.
2. Економічна теорія: Політекономія. Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання.-Прес, 2001.-С. 157-162,381-390.
3. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 308-315.
4. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т.І. – М.: Республика, 1992.-С. 163 – 172, 350 – 356.
5. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд – во МГУ, 1994.-С. 231 - 282.
6. Эклунд К. Эффективная экономика – шведская модель. – М.: Экономика, 1991.-С. 205-222.

Тема 7. Споживання домогосподарств

ПЛАН

1. Короткострокова функція споживання. Споживання як функція доходу кінцевого використання. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Фактори споживання та заощаджень, які не пов'язані з доходом кінцевого використання.
2. Довгострокова функція споживання. Гіпотеза життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу.

Література

1. Базилевич В, Д. Макроекономіка: Навч. посібник.-- К.: КДТЕУ, 1995.-С. 22-29.
2. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004,- С. 130-208.
3. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 321-342.
4. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Антология экономической классики. Предисловие, составление И. А. Столярова. – М.: “ЭКОНОВ”, “Ключ”, 1991. Гл.3, 24.
5. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т. I. – М.: Республика, 1992.-С. 135-241.
6. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд – во МГУ, 1994.-С. 549-570.
7. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: “Дело ЛТД”, 1993. Гл. 4.

Тема 8. Приватні інвестиції

ПЛАН

1. Інвестиційна функція. Очікувана реальна норма чистого прибутку і реальна ставка процента. Попит на валові інвестиції. Фактори попиту на валові інвестиції, які не зв'язані з реальною ставкою процента.
2. Мультиплікатор інвестицій. Принцип акселерації.

Література

1. Базилевич В, Д. Макроекономіка: Навч. посібник.-- К.: КДТЕУ, 1995.-С. 22-29.
2. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004,- С. 130-208.
3. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 343-363.
4. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т.І. – М.: Республика, 1992.-С. 210-215.
5. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд-во МГУ, 1994.-С. 117-120, 637-667.
6. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. Т. 2. – М.: Прогресс, 1976.-С. 264-288, 589-592, 626-629, 719-722.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП

ПЛАН

1. Сукупні видатки і визначення рівноважного ВВП на основі методу “видатки – випуск” і методу “вилучення – ін’єкції”.
2. Сукупні видатки і потенційний ВВП. Рецесійний розрив. Інфляційний розрив.

Література

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка: Навч. посібник.- К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 1995.- С. 52-65.
2. Базилевич В., Базилевич К, Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004.- С. 254-279, 290-303, 358-384.
3. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т.І. – М.: Республика, 1992.-С. 219-232.
4. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: “Дело ЛТД”, 1993.-С. 458-471.
5. Эклунд К. Эффективная экономика – шведская модель. – М.: Экономика, 1991.-С. 112-125.

Тема 10. Економічна динаміка

ПЛАН

1. Економічний цикл: зміст, структура, індикатори.
2. Модель економічного циклу.
3. Економічне зростання: зміст, фактори. Виробнича функція і внесок окремих факторів у економічне зростання.
4. Модель економічного зростання Солоу: передумови, фактори. Альтернативні моделі економічного зростання.

Література

1. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича, - К.: Знання, 2004.- С. 532-567
2. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 440-468.
3. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т. 1. – М.: Республика, 1992.-С. 154-156, 380-385.
4. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд – во МГУ, 1994. Гл. 4, 7, 14.
5. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. Т. 2. – М.: Прогресс, 1976.-С. 759-870.
6. Сакс Дж. Д., Ларрен Ф.Ф. Макроэкономика. Глобальный подход: Пер. с англ.. – М.: Дело, 1996.-С. 560-636.
7. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: “Дело ЛТД”, 1993.-С. 653-670.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

ПЛАН

1. Кейнсіанська теорія: передумови виникнення, основні положення про вплив держави на економіку. Держава в економічному кругообігу
2. Вплив держави на макроекономічну рівновагу: модель рівноваги за методом “видатки – випуск” і модель рівноваги за методом “вилучення – ін’єкції”.
3. Дискреційна фіскальна політика. Мультиплікативний вплив державних закупок і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор податків і мультиплікатор державних закупок. Варіанти стабілізаційної фіскальної політики.

4. Автономна фіскальна політика. Вмонтовані стабілізатори та їх вплив на економіку.
5. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Крива Лаффера.
6. Фіскальна політика та державний бюджет. Фактичне, потенційне та циклічне сальдо бюджету. Концепції збалансування державного бюджету.

Література

1. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004.- С. 689-743.
2. Долинний М., Козориз М. Модели государственного регулирования в рыночной экономике // Экономика Украины. – 1999. №6.
3. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Антология экономической классики. Предисловие, составление И. А. Столярова. – М.: “ЭКОНОВ”, “Ключ”, 1991. Гл.3, 24.
4. Макконнел К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Т. I. – М.: Республика, 1992.-С. 135-241.
5. Мэнкью Н. Г. Макроекономика. – М.: Изд – во МГУ, 1994.-С. 549-570.
7. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. Т. 2. – М.: Прогресс, 1976.-С. 585-607, 613-659, 699-711.
8. Сакс Дж. Д., Ларрен Ф.Ф. Макроекономика. Глобальный подход: Пер. с англ.. – М.: Дело, 1996.-С. 336-452.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність

ПЛАН

1. Платіжний баланс: зміст, структура, модель.
2. Валютний курс: види, режими формування. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом.
3. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Гранична схильність до імпорту. Мультиплікатор зовнішньої торгівлі.

Література

1. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича.- К.: Знання, 2004.- С. 747-781.

2. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – С. 596-603.
3. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика. – М.: Изд-во МГУ, 1994. Гл. 7,13.
4. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. Т. 2. – М.: Прогресс, 1976.-С. 659-671.
5. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: “Дело ЛТД”, 1993. Гл. 36, 37, 38.
6. Эклунд К. Эффективная экономика – шведская модель. – М.: Экономика, 1991.-С. 130-151.

5. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ЗДИСЦИПЛІНИ «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тестові завдання

Тема 1. Макроекономіка як наука.

1. Якщо досліджується економіка в цілому, то аналіз є:
  - а) мікроекономічним;
  - б) макроекономічним;
  - в) позитивним;
  - г) нормативним.
2. Об'єкти макроекономічного аналізу характеризують:
  - а) агреговані величини;
  - б) ймовірні величини;
  - в) порівняльні величини;
  - г) відносні величини.
3. Яка із перелічених макроекономічних цілей має точне кількісне вимірювання:
  - а) повна зайнятість;
  - б) економічна свобода;
  - в) справедливий розподіл доходів.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

1. Щоб перейти від валового внутрішнього продукту (ВВП) до чистого внутрішнього продукту (ЧВП), необхідно:
  - А. додати до ВВП чисті інвестиційні витрати;
  - Б. відлічити із ВВП чисті інвестиції;
  - В. додати до ВВП величину амортизації;
  - Г. відлічити із ВВП знос основного капіталу.
2. Додана вартість повинна враховуватися при визначенні сукупного обсягу виробництва в країні, для того щоб:
  - А. уникнути інфляційних процесів;
  - Б. виключити невиробничі витрати попереднього циклу;
  - В. уникнути подвійного рахунку;
  - Г. усі відповіді правильні.
3. Дефлятор ВВП:
  - А. дорівнює відношенню номінального ВВП до реального ВВП;
  - Б. дорівнює відношенню реального ВВП до номінального ВВП;
  - В. зменшується при прискоренні інфляції;
  - Г. вимірює темп зміни ціни „ринкового кошика” базового періоду.
4. Що таке валовий внутрішній продукт (ВВП)?
  - А. загальна вартість всіх вироблених товарів та послуг;
  - Б. загальна вартість всіх реалізованих товарів та послуг;
  - В. загальна вартість всіх готових товарів та послуг;
  - Г. загальна вартість всіх кінцевих товарів та послуг.
5. Валовий внутрішній продукт вимірюється в:

- А. основних цінах;
- Б. цінах виробника;
- В. ринкових цінах;
- Г. експортних цінах.

6. Громадянин України тимчасово працює в США, в американській приватній фірмі. Його доходи включаються в:

- А. валовий національний продукт України і валовий внутрішній продукт США;
- Б. ВВП України і ВНП США;
- В. ВНП України і ВНП США;
- Г. ВНП США і ВВП США.

Тема 3. Ринок праці.

1. Згідно з кейнсіанською теорією, недостатній сукупний попит призводить до:

- А. зростання рівня структурного безробіття;
- Б. зростання рівня фрикційного безробіття;
- В. зростання рівня циклічного безробіття;
- Г. зростання рівня фактичного безробіття.

2. Згідно з теорією адаптивних очікувань, якщо в початковий період стимулюючої політики робітники помиляються у своїх прогнозах відносно динаміки цін, то:

- А. фактичний рівень безробіття стабільний;
- Б. фактичний рівень безробіття падає;
- В. фактичний рівень безробіття зростає;
- Г. зростає природний рівень безробіття.

3. Якщо коефіцієнт Джині підвищується, то це свідчить про:

- А. зменшення ступеня нерівності в розподілі доходів;
- Б. збільшення ступеня нерівності в розподілі доходів;
- В. незмінний ступень нерівності в розподілі доходів.

4. Згідно з кейнсіанською теорією:

А. уряд повинен використовувати державні закупки і податки для зниження безробіття;

Б. економіка повинна розвиватися на основі централізованого планування;

В. в приватній економіці є механізми, які здатні в короткий термін забезпечити високий рівень зайнятості;

Г. для приватної економіки характерним є відсутність вимушеного безробіття.

5. Згідно з класичною теорією:

А. уряд повинен використовувати державні закупки і податки для зниження безробіття;

Б. економіка повинна розвиватися на основі централізованого планування;

В. в приватній економіці є механізми, які здатні у короткий термін забезпечити високий рівень зайнятості;

Г. для приватної економіки характерним є відсутність добровільного безробіття.

6. Визначити, використовуючи кейнсіанську теорію, чинники, що обумовлюють рівень зайнятості у короткостроковому періоді:

А. гранична схильність до споживання;

Б. рівень цін;

В. чисельність робочої сили;

Г. рівень сукупних видатків.

7. Якщо при зростаючій номінальній зарплаті реальна зарплата скорочується, то:

А. рівень життя широких верств населення залишається незмінним;

Б. знижується рівень цін в економіці;

В. підвищується рівень життя широких верств населення;

Г. рівень життя широких верств населення знижується.

Тема 4. Товарний ринок.

1. Негативний нахил кривої AD – це результат:

а) ефекту реальних касових залишків;

б) ефекту процентної ставки;

в) ефекту імпортних закупок;

г) всі попередні відповіді правильні;

д) всі попередні відповіді неправильні.

2. Класична теорія припускає, що крива сукупної пропозиції (AS) буде:

а) горизонтальною на рівні цін, який визначається сукупним попитом;

б) горизонтальною на рівні цін, який визначається ставкою процента і державною політикою;

в) вертикальною на довільному рівні ВВП;

г) вертикальною на рівні потенціального ВВП.

3. Кейнсіанська теорія припускає:

а) вертикальну криву AS на рівні потенціального ВВП;

б) горизонтальну криву AS на певному рівні цін, який відповідає рівню ВВП нижче потенціального;

в) криву AS з невеликим позитивним нахилом, що відображає вплив процентних ставок;

г) всі попередні відповіді неправильні.

4. Зростання сукупної пропозиції викличе :

а) зниження рівня цін і реального ВВП;

б) уповільнення зростання рівня цін і збільшення реального ВВП;

в) підвищення рівня цін і реального ВВП;

г) уповільнення зростання рівня цін і зниження реального ВВП.

5. Яке з наступних тверджень про криву сукупного попиту (AD) є неправильним?

- а) при незмінній пропозиції грошей загальний рівень цін і реальний сукупний обсяг виробництва змінюються в протилежних напрямках;
  - б) крива AD має негативний нахил;
  - в) при зростанні пропозиції грошей відбувається рух уздовж кривої AD – реальний сукупний обсяг виробництва збільшується, загальний рівень цін знижується;
  - г) рух уздовж кривої AD описує зміну загального рівня цін і реального сукупного обсягу виробництва.
6. Зменшення сукупної пропозиції викличе :
- д) зниження рівня цін і реального ВВП;
  - е) уповільнення зростання рівня цін і збільшення реального ВВП;
  - ж) підвищення рівня цін і реального ВВП;
  - з) уповільнення зростання рівня цін і зниження реального ВВП.

7. Якщо ціни і заробітна платня фіксовані в короткостроковому періоді і абсолютно гнучкі в довгостроковому періоді, то:

- а) довгострокова крива сукупної пропозиції буде вертикальною;
- б) короткострокова крива сукупної пропозиції буде горизонтальною;
- в) зміна пропозиції грошей вплине на випуск тільки в короткостроковому періоді;
- г) всі попередні відповіді правильні.

Тема 5. Грошовий ринок.

1. Якщо законодавчим чином встановити процентну ставку нижче рівноважного рівня, то:

- а) величина загального попиту на гроші буде більше, ніж величина пропозиції грошей;
- б) величина загального попиту на гроші буде менше, ніж величина пропозиції грошей;
- в) величина пропозиції грошей буде зростати, а величина загального попиту на гроші буде зменшуватися;
- г) величина загального попиту на гроші буде зростати, а величина пропозиції грошей буде зменшуватися;
- д) величина загального попиту на гроші і величина пропозиції грошей будуть зростати.

2. Максимально можливе створення комерційною банківською системою грошей дорівнює:

- а) фактичним резервам мінус вільні резерви;
- б) зміні фактичних резервів, помноженій на величину депозитного мультиплікатора;
- в) зміні фактичних резервів, поділеній на величину депозитного мультиплікатора;
- г) обов'язковим резервам.

3. Якщо центральний банк продає значну кількість урядових облігацій на відкритому ринку, то цей захід призведе до:

- а) збільшення загальної величини особистих заощаджень;
- б) зменшення обсягу позик, які надають комерційні банки;
- в) збільшення загальної суми депозитів в комерційних банках;
- г) зниження рівня процентних ставок;
- д) збільшення кількості паперових грошей в обігу.

4. У відповідності з монетарним правилом пропозиція грошей повинна зростати темпом, який дорівнює:

- а) темпу зростання загального рівня цін;
- б) темпу зростання рівня процентної ставки;
- в) темпу зростання швидкості обігу грошей;
- г) темпу зростання реального сукупного обсягу виробництва.

5. Який захід центрального банку збільшує пропозицію грошей?

- а) центральний банк підвищує резервну норму;
- б) центральний банк продає урядові облігації споживачам і комерційним банкам;
- в) центральний банк підвищує облікову ставку;
- г) центральний банк купує урядові облігації на відкритому ринку.

6. Монетарне правило:

- а) не має стабілізуючого впливу на економіку, якщо швидкість обігу грошей схильна до сильних коливань;
- б) не має стабілізуючого впливу на економіку, якщо зміна пропозиції грошей є головним джерелом економічних коливань;
- в) заперечується прихильниками монетаризму;
- г) визначається найкращою теоретичною основою економічної політики усіма сучасними економістами.

7. Припустимо, що ви можете обернути своє багатство в облігації або в готівку. В даний момент ви прийняли рішення держати своє багатство в готівковій формі. Це означає, що:

- а) в момент прийняття вами рішення процентна ставка була низькою і ви очікували на її підвищення;
- б) в момент прийняття вами рішення процентна ставка була високою і ви очікували на її зниження;

Тема 6. Інфляційний механізм.

1. Якщо порівняти ситуацію, коли поведінка економічних агентів заснована на тому, що очікувана інфляція попереднього року, з поведінкою економічних агентів, відповідаючи концепції раціональних очікувань, то можливо припустити, що рух економіки до нової точки довгострокової рівноваги (коли рівень безробіття дорівнює природному) внаслідок змін в фіскальній та грошовій політиці потребує:

- А. Зменшення часу;
- Б. Більше часу;
- В. Стільки ж часу;
- Г. Усі відповіді вірні.

2. Менш всього постраждають від попередбаченої інфляції:

- А. Ті, що одержують дискований дохід;

Б. Ті, у кого номінальний дохід зростає, але повільніше, ніж підвищується загальний рівень цін;

В. Ті, що мають грошові заощадження;

Г. Ті, що стали боржниками, коли ціни були нижче;

Д. Правильні відповіді Б. і Г.

3. в період прискорюючої інфляції відсоткова ставка:

А. Знижується, бо зменшується вартість грошей;

Б. знижується, бо скорочується рівень зайнятості;

В. Зростає, тому що вартість грошей знижується;

Г. Не змінюється.

4. Інфляція може бути пов'язана:

А. Тільки з збільшенням ВВП;

Б. з зростанням або зменшенням ВВП в залежності від джерела її походження;

В. Тільки з скороченням ВВП;

Г. З зростанням ВВП, якщо економіка розвивається в умовах повної зайнятості.

5. Реакцією на зростаючий ризик попередбачуваної інфляції є:

А. Призначення банками премії за ризик надання ними позик;

Б. спроби уряду здійснити індексацію трансфертних платежів особам з фіксованими доходами;

В. Намагання банків продавати покупцям нерухомості закладні з

Г. Намагання домогосподарств вкладати гроші в активи, які не знецінюються в період інфляції;

Д. Всі попередні відповіді правильні.

6. непередбачувана інфляція звичайно супроводжується:

А. Відсутністю економічних втрат;

Б. зниженням ефективності функціонування економіки;

В. Перерозподілом багатства і доходів;

Г. Правильні відповіді Б. і Г.

Д. Всі попередні відповіді неправильні.

7. що з перерахованого нижче є засобом страхування від ризику попередбачуваної інфляції :

А. Включення до трудового контракту пункту, який передбачає індексацію заробітної плати в довгостроковому періоді;

Б. індексація ставок по закладним, яка призводить до посилення інфляції;

В. Пропозиція своїм знайомим позики за відсоткової ставкою, що нижче банківської;

Г. Відкриття нового бізнесу на основі банківського кредиту;

Д. Всі попередні відповіді правильні.

Тема 7 Споживання домогосподарств

1. Особисті заощадження в термінах системи національних рахунків – це:

А. Загальна сума всіх активів споживачів;

Б. дохід, одержаний за певний період і не використаний на споживання;

В. Загальна сума всіх активів споживачів за вирахуванням суми їх зобов'язань;

Г. Доход, одержаний за певний період і використовуваний тільки на купівлю цінних паперів або розміщений в комерційних банках;

Д. Доход, одержаний за певний період і не використаний ні на споживання, ні на купівлю цінних паперів, а також не розміщений в комерційних банках.

2. якщо об'єм доходу кінцевого використання зменшується, то за інших рівних умов:

А. Зростають і споживчі видатки, і заощадження;

Б. споживчі видатки зростають, а заощадження скорочуються;

В. споживчі видатки скорочуються, а заощадження зростають;

Г. Скорочуються і споживчі видатки, і заощадження;

Д. Всі попередні відповіді неправильні.

3. Якщо об'єм доходу кінцевого використання збільшується, то за інших умов:

А. Середня схильність до споживання і середня схильність до заощадження зростають;

Б. Середня схильність до споживання підвищиться, а середня схильність до заощадження знизиться;

В. Середня схильність до споживання знизиться, а середня схильність до заощадження підвищиться;

Г. Середня схильність до споживання і середня схильність до заощадження знизиться;

Д. Всі попередні відповіді неправильні.

4. Яке з перерахованих визначень виявляє зміну величин в одному і тому напрямку:

А. відношення між заощадженнями і доходами кінцевого використання;

Б. відношення між заощадженнями і доходами кінцевого використання;

В. відношення між заощадженнями і рівнем відсоткової ставки;

Г. відношення між заощадженнями і кількістю населення;

Д. Всі попередні відповіді правильні.

Тема 8. Приватні інвестиції

1. Що із перерахованого відноситься до поняття „інвестиції” в системі національних рахунків?

а) будь-яка купівля облігацій;

б) будь-яка величина накопиченого доходу, яка направляється на заощадження;

в) будь-яка купівля акцій;

г) всі попередні відповіді неправильні;

д) відповіді а), б), в) правильні.

2. За теорією мультиплікатора зміна рівноважного реального сукупного обсягу виробництва більше за зміну інвестицій тому, що:

а) гранична ефективність інвестицій перевищує ставку процента;

б) інвестиції збільшують виробничий потенціал економіки;

- в) інвестиції більші за заощадження;
- г) зміна інвестицій призводить до зміни інших складових частин сукупних витрат.

3. Якщо реальна процентна ставка збільшиться, то:

- а) лінія попиту на інвестиції переміститься праворуч;
- б) лінія попиту на інвестиції переміститься ліворуч;
- в) лінія попиту на інвестиції переміститься вгору;
- г) величина інвестиції зменшиться;
- д) всі попередні відповіді неправильні.

4. На обсяг інвестицій впливає:

- а) рівень реальної процентної ставки;
- б) очікування фірм;
- в) інтенсивність технологічних змін;
- г) рівень використання виробничих потужностей;
- д) всі попередні відповіді правильні.

5. Чим вища гранична схильність до споживання, тим:

- а) більші валові інвестиції;
- б) менший мультиплікатор;
- в) більші валові інвестиції і більший мультиплікатор;
- г) більший мультиплікатор.

6. Розширення виробництва можливе, коли:

- а) чисті інвестиції = амортизації;
- б) мультиплікатор = 1;
- в) заплановані заощадження перевищують заплановані інвестиції;
- г) всі попередні відповіді неправильні.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП

1. В кейнсіанській теорії рівноважний рівень ВВП – це:

- а) такий рівень ВВП, при якому заплановані заощадження дорівнюють запланованим інвестиціям;
- б) такий рівень ВВП, при якому фактичний ВВП дорівнює запланованим сукупним видаткам;
- в) такий рівень ВВП, при якому фактичні сукупні видатки дорівнюють запланованим;
- г) всі попередні відповіді правильні.

2. В закритій приватній економіці незаплановані товарні запаси з'являються, коли:

- а) заплановані інвестиції перевищують фактичні;
- б) заплановане споживання перевищує фактичне;
- в) заплановані заощадження перевищують заплановані інвестиції;
- г) заплановані інвестиції перевищують заплановані заощадження.

3. Згідно з кейнсіанською теорією, рівень виробництва визначається:

- б) рівнем повної зайнятості;
- в) попитом на гроші;
- г) рівнем процентної ставки;
- д) рівнем сукупного попиту.

4. В закритій приватній економіці графік сукупних витрат згідно з кейнсіанською теорією буде:

- а) мати позитивний нахил, який дорівнює МРС (граничній схильності до споживання);
- б) мати негативний нахил, який дорівнює МРС;
- в) лінією під кутом 45° ;
- г) вертикальною лінією.

5. В кейнсіанській теорії графік фактичних витрат:

- а) має негативний нахил;
- б) буде лінією під кутом 45° ;
- в) буде вертикальною лінією.

6. Якщо в економіці доходи фірм будуть менше запланованих витрат, то фірми будуть скорочувати виробництво, через те що незаплановані товарні запаси фірм:

- а) збільшаться;
- б) зменшаться;
- в) будуть дорівнювати 0;
- г) не зміняться.

7. Рецесійний розрив знаходить своє відображення у:

- а) недостатності заощаджень;
- б) дефіциті товарів;
- в) недостатньому сукупному попиті;
- г) недостатній сукупній пропозиції.

8. Що з перерахованого входить до поняття „ін'єкції”?

- а) інвестиції;
- б) імпорт;
- в) податки;
- г) заощадження.

9. У відповідності до „парадоксу бережливості” намагання збільшити заощадження при кожному рівні реального сукупного обсягу виробництва призведе до:

- а) зсуву лінії споживання униз;
- б) зниження рівноважного реального сукупного обсягу виробництва;
- в) зсуву лінії заощадження вгору;
- г) збільшення кількості домогосподарств, які заощаджують;
- д) правильні відповіді а), б), в).

10. В приватній закритій економіці неочікуване скорочення товарних запасів відбувається, коли:

- а) заплановані інвестиції перевищують фактичні;
- б) заплановане споживання перевищує фактичне;
- в) заплановані заощадження перевищують заплановані інвестиції;
- г) заплановані інвестиції перевищують заплановані заощадження.

11. Якщо сукупні витрати перевищують реальний ВВП при повній зайнятості, то в економіці:

- а) існують фінансові обмеження;
- б) існує інфляційний розрив;
- в) існує рецесійний розрив;
- г) існує бюджетний дефіцит.

Тема 10. Економічна динаміка.

1. Економічне зростання може бути проілюстровано:

- а) рухом по кривій виробничих можливостей;
- б) зрушенням вліво кривої виробничих можливостей;
- в) зрушенням вправо кривої виробничих можливостей;
- г) рухом від однієї точки до іншої за межами кривої виробничих

можливостей.

2. За основу зростання в моделі Солоу приймається:

- а) зростання продуктивності праці;
- б) зростання сукупного обсягу виробництва;
- в) зростання рівня цін;
- г) зростання рівня зайнятості.

3. Як пояснити стійке зростання випуску в розрахунку на одного робітника в моделі Солоу?

- а) зростанням населення;
- б) зростанням норми заощадження;
- в) технологічним прогресом;
- г) правильні відповіді а) і б).

4. Зміна потенціального ВВП може бути викликана:

- а) зміною загального рівня цін;
- б) зміною пропозиції грошей;
- в) технологічними шоками;
- г) зростанням процентної ставки.

5. Припустимо, що економіка починає розвиватися, маючи запас капіталу, більший, ніж потрібно згідно з „золотим правилом”. В певний момент норма заощадження зменшується до рівня, який дозволяє мати запас капіталу згідно з „золотим правилом”. Після безпосередньої (на короткому відрізку часу) реакції економіки на зміну норми заощадження (збільшення споживання, скорочення інвестицій) з бігом часу:

- а) випуск буде збільшуватися в порівнянні з вихідним станом;
- б) споживання буде скорочуватися, але залишиться вище вихідного рівня;
- в) інвестиції будуть зростати;
- г) всі попередні відповіді правильні.

6. В умовах, коли наявний в економіці запас капіталу менший, ніж потрібно згідно з „золотим правилом”, особи, відповідальні за рішення про зміну норми заощадження для досягнення стійкого стану з максимально можливим рівнем споживання (тобто стійкого запасу капіталу згідно з „золотим правилом”), не завжди прагнуть збільшити норму заощадження, оскільки:

- а) випуск буде знижуватися;

- б) для досягнення стійкого стану згідно з „золотим правилом,” необхідно пройти початковий період зниження споживання;
- в) інвестиції будуть скорочуватися як в короткостроковому, так і в довгостроковому періоді;
- г) всі попередні відповіді неправильні.

7. Припустимо, що при відсутності зростання населення і технологічного прогресу в економіці збільшується норма амортизації. Виробнича функція і норма заощадження незмінні. Як це позначиться на рівні стійкого запасу капіталу в розрахунку на одного робітника?

- а) запас капіталу збільшиться;
- б) запас капіталу знизиться;
- в) запас капіталу не зміниться;
- г) нічого певного стверджувати неможливо.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

1. Закон Сея фіксує зв'язок між:

- а) попитом на гроші та їх пропозицією;
- б) заощадженнями, інвестиціями і рівнем процентної ставки;
- в) кредитом, виробництвом і ринком праці;
- г) виробництвом, доходом і видатками.

2. Головна причина того, що кейнсіанська теорія потіснила класичну, полягає в тому, що:

- а) кейнсіанська теорія пояснила поведінку економіки в довгостроковому періоді;
- б) кейнсіанська теорія пояснила поведінку економіки в короткостроковому періоді;
- в) класична теорія не змогла пояснити поведінку економіки в короткостроковому періоді;
- г) кейнсіанська теорія свої основні положення не пов'язувала з кількістю грошей в обігу;
- д) правильні відповіді б) і в).

3. Прихильники кейнсіанської теорії вважають, що:

- а) ринковій економіці притаманна стабільність;
- б) використання дискреційної монетарної політики є небажаним;
- в) участь держави в економіці є бажаним;
- г) всі попередні відповіді правильні.

4. Ринкова система, яка саморегулюється, гарантує:

- а) відсутність дефіциту товарів;
- б) неможливість надлишку товарів;
- в) можливість стійкого тривалого дефіциту товарів, який часто з'являється;
- г) дефіцити і надлишки товарів, які швидко зникають в результаті дії цінового механізму;
- д) правильні відповіді а), б).

5. Прихильники монетаризма вважають, що:

- а) дискреційна монетарна політика є бажаною;

- б) участь держави в економіці знижує стійкість ринкової економіки;
- в) ринкова економіка відрізняється стійкістю;
- г) правильні відповіді а) і б).

6. Прихильники монетаризма вважають, що швидкість обігу грошей стабільна і в економіці потрібна така кількість грошей, яка відповідає:

- а) номінальному сукупному обсягу виробництва;
- б) обсягу інвестицій;
- в) величині споживчих витрат;
- г) загальному рівню цін;
- д) всі попередні відповіді неправильні.

7. Прихильники теорії раціональних очікувань вважають, що зростання сукупного попиту викличе:

- а) зростання загального рівня цін, але не вплине на реальний сукупний обсяг виробництва;
- б) зростання реального сукупного обсягу виробництва, але не вплине на загальний рівень цін;
- в) зростання загального рівня цін і реального обсягу виробництва;
- г) всі попередні відповіді неправильні.

8. Твердження про зміну пропозиції грошей як безпосередню причину зміни сукупного попиту, отже, номінального сукупного обсягу виробництва, в найбільшій мірі відповідає:

- а) кейнсіанській теорії;
- б) монетаризму;
- в) теорії раціональних очікувань;
- г) новій класичній теорії.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність

1. Якщо внутрішні інвестиції певної країни перевищують її внутрішні заощадження, то спостерігається:

- а) негативне сальдо рахунка поточних операцій;
- б) дефіцит державного бюджету;
- в) позитивне сальдо рахунка руху капіталів;
- г) правильні відповіді а) і в).

2. Якщо імпорт певної країни перевищує її експорт, то рахунок руху капіталів повинен мати позитивне сальдо, оскільки:

- а) позитивне сальдо рахунка руху капіталів означає, що заощадження країни перевищують її інвестиції;
- б) позики іноземців дозволяють країні імпортувати більше товарів і послуг, ніж експортувати, що дає можливість даній країні інвестувати більше, ніж вона зберігає;
- в) грошові надходження, які одержують іноземці в рахунок оплати імпорту, зберігаються ними;
- г) інвестиції повинні завжди дорівнювати заощадженням і через те сальдо рахунка руху капіталів повинно завжди буди позитивним.

3. Припустимо, що між країною А і Б діє режим гнучких валютних курсів. Кожна з перелічених ситуацій знижує курс валюти країни А, за винятком:

- а) погіршення політичних відносин між країнами А і Б скорочує кількість туристів із країни Б в країну А;
- б) в країні А сильна інфляція;
- в) країна Б в односторонньому порядку підвищує тарифи на вироби країни А;
- г) уряд країни А пропонує фірмам країни Б інвестувати капітали в нафтові родовища країни А.

4. Яка з перелічених угод збільшить позитивне сальдо рахунку поточних операцій країни А:

- а) фірма країни А уклала бартерну угоду з фірмою країни В;
- б) країна А позичає у країні Б, щоб купити на протязі року її нафту;
- в) країна А продає військовий літак країні Г за банківський депозит;
- г) країна А надає безплатну допомогу країні Д у формі банківського депозиту.

5. Яке з перелічених тверджень є неправильним:

- а) позитивне сальдо рахунків руху капіталів – це перевищення внутрішніх інвестицій над внутрішніми заощадженнями;
- б) рахунок руху капіталів і рахунок поточних операцій в сумі складають чистий експорт;
- в) відповідно до системи національних рахунків рахунок руху капіталів і рахунок поточних операцій завжди збалансовані;
- г) сальдо рахунка поточних операцій дорівнює чистому експорту.

6. Якщо рахунок руху капіталів має позитивне сальдо, то:

- а) експорт товарів і послуг повинен бути позитивним;
- б) експорт товарів і послуг повинен бути негативним;
- в) чистий експорт повинен бути позитивним;
- г) чистий експорт повинен бути негативним.

7. Всі наведені нижче твердження правильні, за винятком:

- а) країна, в якій процентні ставки зростають більш повільно, ніж в інших країнах, може розраховувати на те, що міжнародна вартість її валюти знизиться;
- б) країна, в якій економічне зростання випереджає зростання у її головних торгових партнерах, може розраховувати на те, що міжнародна вартість її валюти знизиться;
- в) країна, в якій проводиться політика „дешевих” грошей може розраховувати на те, що міжнародна вартість її валюти знизиться;
- г) валюта країни подорожчає, якщо темпи інфляції в ній нижче, ніж в інших країнах.

Навчальне видання

Білоцерківець Володимир Вікторович

МАКРОЕКОНОМІКА

Тем. план 2016, поз.

Підписано до друку 26.09.2016. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вил. арк. 2,64. умов. друк. арк. 2,62. Тираж 100 пр. Замовлення №

Національна металургійна академія України
49600, Дніпро-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ